

TERMINOLOGIA UTILIZATĂ ÎN FORMULAREA PROGNOZELOR METEOROLOGICE PE TERMEN SCURT ȘI MEDIU

Ca în orice activitate în care intervine un transfer de informație și în cazul transmiterii prognozelor meteorologice către diverși utilizatori/beneficiari este necesar un limbaj de comunicare cât mai adecvat astfel încât receptarea lor să fie cât mai corectă și cât mai completă.

Termeni caracteristici distribuției spațiale a elementelor meteorologice

Zona pentru care se face prognoza se împarte în subzone omogene, adică în domenii geografice pe care elementul meteorologic se comportă uniform (din punct de vedere al extinderii spațiale), neputându-se diferenția o parte de alta. Acestea pot fi desemnate prin:

- **județe;**
- **provincii istorice:** Banat, Crișana, Maramureș, Transilvania, Moldova, Dobrogea, Muntenia și Oltenia;
- **zone geografice,** cuprinse în zona specificată:
  - relieful montan (800-2543 m):

- Carpații Orientali, Meridionali și Occidentali, cu două subdiviziuni: munți cu latitudini mijlocii (800-1700 m) și munți înalți (1700 – 2543 m);
- depresiunile intramontane (400-800 m);
- dealurile subcarpatice/pericarpatică (400-800 m);
- podișurile (200-450 m):
- Podișul Transilvaniei;
- Podișul Moldovei;
- Podișul Getic;
- Podișul Dobrogei.
- câmpiile (60-200 m):
- Câmpia Română;
- Câmpia de Vest.
- lunca și Delta Dunării;
- litoralul.

■ **puncte cardinale,** raportate la zona considerată (**Exemplu:** vestul județului Dolj, nordul Crișanei etc.).

La nivelul întregii țări referirea la punctele cardinale se face astfel:

- » **nordul țării** – cuprinde: Maramureșul, nordul Crișanei (partea de nord a județului Bihor), nordul Transilvaniei (județul Sălaj, nordul județului Cluj, județul Bistrița-Năsăud) și nordul Moldovei (județele Suceava, Botoșani și nordul județelor Neamț și Iași);
- » **vestul țării** – cuprinde: Banatul, Crișana și vestul Maramureșului (județul Satu Mare);
- » **sudul țării** – cuprinde: sudul Banatu-

lui, Oltenia, Muntenia și Dobrogea;

» **estul țării** – cuprinde: Moldova, estul Munteniei (județele Brăila, Ialomița, Călărași și o parte din județul Buzău) și Dobrogea;

» **nord-vestul țării** – cuprinde: județele Bihor, Sălaj, Satu Mare și Maramureș;

» **sud-vestul țării** – cuprinde: Banatul și sud-vestul Olteniei (județele Mehedinți și Dolj);

» **nord-estul țării** – cuprinde: județele Suceava, Botoșani și Iași;

» **sud-estul țării** – cuprinde: Dobrogea, Bărăganul și județul Galați;

» **partea centrală a țării** – cuprinde Transilvania.

Localizarea prin puncte cardinale se poate face folosind și arii mai mari:

» **jumătatea de nord a țării:** regiunea cuprinsă aproximativ la nord de paralela de 46° latitudine nordică ce împarte teritoriului țării în jumătate, sau la nord de linia ce unește Sannicolau Mare cu Tecuci (județul Galați);

» **jumătatea de vest a țării:** regiunea de la vest de meridianul de 25° longitudine estică, sau la vest de linia ce unește Vatra Dornei (județul Suceava) cu Roșiori de Vede (județul Teleorman);

» **jumătatea de sud a țării:** regiunea complementară jumătății de nord a

țării;

» **jumătatea de est a țării:** regiunea complementară jumătății de vest a țării;

» **jumătatea de nord-vest:** regiunea cuprinsă între granițele de vest și de nord ale țării și linia ce unește Drobeta Turnu Severin cu Dorohoi (județul Botoșani);

» **jumătatea de nord-est:** regiunea cuprinsă între granițele de est și de nord ale țării și linia ce unește Satu Mare cu Mangalia;

» **jumătatea de sud-vest:** regiunea complementară jumătății de nord-est;

» **jumătatea de sud-est:** regiunea complementară jumătății de nord-vest.

Termeni ce caracterizează raportarea elementului meteorologic la o stare de referință

Pentru a realiza raportarea la o stare de referință se folosesc termeni care să exprime:
 - evoluția elementului meteorologic: **răcire, încălzire, menținere**;
 - intensitatea procesului: **ușor** (când variația de temperatură a aerului este până în 5°C), **accentuat** (când variația de temperatură a aerului este de peste 5°C);
 - modul în care are loc procesul: **treptat, brusc**.

Raportarea elementului meteorologic se poate face și la media multianuală (media climatologică denumită și „normă”) care se realizează cu ajutorul datelor de pe un șir mare de ani, de la stațiile meteorologice. În funcție de statisticile realizate pe aceste șiruri de date se stabilesc praguri reprezentative pentru elementul considerat, praguri care pot varia de la un anotimp la altul și de la regiune la regiune.
 Raportarea la media multianuală se face prin termeni care caracterizează diferența față de normă:
 ■ **vreme ușor mai caldă decât în mod obișnuit** – atunci când valorile de temperatură sunt cu **până la 2°C peste mediile climatologice**;
 ■ **vreme ușor mai rece decât în mod obișnuit** – atunci când valorile de temperatură sunt cu **până la 2°C sub mediile climatologice**;
 ■ **vreme mai caldă decât în mod obișnuit** – atunci când valorile de temperatură sunt cu **2 până la 5°C peste mediile climatologice**;
 ■ **vreme mai rece decât în mod obișnuit** – atunci când valorile de temperatură sunt cu **2 până la 5°C sub mediile climatologice**;
 ■ **vreme deosebit de caldă pentru aceasta dată** – atunci când valorile de temperatură sunt cu **peste 5°C față de mediile climatologice**;
 ■ **vreme deosebit de rece pentru aceasta dată** – atunci când valorile de temperatură sunt cu **mai mult de 5°C sub mediile climatologice**.

Observație: Pentru evitarea oricărui confuzii se specifică „vreme caldă pentru această perioadă a anului”. De exemplu iarna, când temperatura este peste normă, senzația de cald poate să fie resimțită.

Precizări privind principalele elemente meteorologice

Precizări privind nebulozitatea

Prin nebulozitate se înțelege gradul de acoperire cu nori a cerului, iar în meteorologie se exprimă în optimi din suprafața boltii cerești.
 În stabilirea claselor de nebulozitate, nu se iau în considerare norii înalți (acești nori sunt subțiri, transparenți, de culoare predominant albă, cu aspect mătăsoș și structura net fibroasă sau filamentoasă) a căror prezență nu modifică aspectul general al cerului.

- **cer senin:** când nebulozitatea va fi **zero** (fără nori);
- **cer mai mult senin:** nebulozitatea va fi cuprinsă între **0-2/8**;
- **cer variabil/parțial noros:** nebulozitatea va fi cuprinsă între **3-5/8**; adică aproximativ jumătate din cer va fi acoperit cu nori;
- **cer noros (înnorări accentuate):** nebulozitatea va fi cuprinsă între **6-8/8**, cerul va fi acoperit în mare parte cu nori;
- **cer temporar noros:** în intervalul de prognoză nebulozitatea va varia **de la 3-5/8 (cer variabil/parțial noros) până la 6-8/8** (cer noros);
- **cer mai mult noros:** în cea mai mare parte a intervalului de prognoză nebulozitatea va fi cuprinsă între **6-8/8**;
- **cer acoperit:** când nebulozitatea va fi de **8/8**.

Precizări privind precipitațiile

Precipitațiile se urmăresc din două puncte de vedere: al cantității și al formei.
 Referirile la cantitățile de precipitații se fac de regulă la cantitatea de apă căzută în 24 de ore. Se măsoară în milimetri (înălțimea stratului de apă depus) pe metru pătrat sau în echivalentul său în litri. (1mm=1litru de apă pe un metru pătrat). Dacă precipitațiile sunt solide, se echivalează grosimea stratului de zăpadă, în funcție de densitatea sa, cu cantitatea de apă corespunzătoare.

- În funcție de cantitate, precipitațiile pot fi:
- **slabe (neînsemnate cantitativ):** cantitățile de precipitații **nu depășesc 10 l/m² în 24 de ore**;
  - **moderate:** cantitățile de precipitații în 24 de ore **sunt cuprinse între 10-25 l/m²**;
  - **însemnate cantitativ:** cantitățile de precipitații în 24 de ore **depășesc 25 l/m²**;
  - **abundente:** cantitățile de precipitații în 24 de ore **depășesc 50 l/m²**;
  - **torențiale:** atunci când în intervale scurte de timp cad cantități însemnate de precipitații;

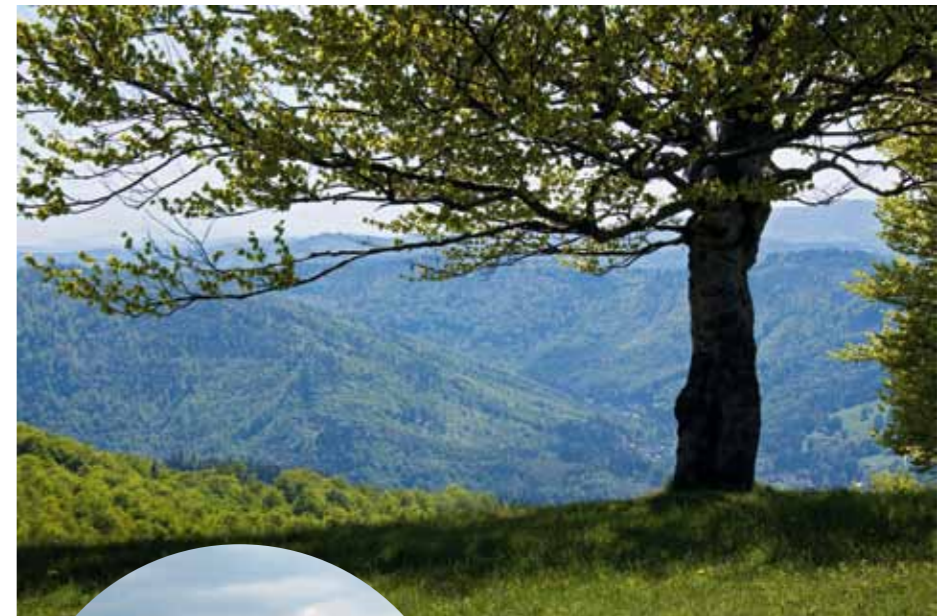
Observație: precipitația de scurtă durată, care începe și se termină brusc și care prezintă variații rapide în intensitate poartă numele de **aversă**. În funcție de gradul de instabilitate al atmosferei, cantitățile de precipitații asociate averselor pot fi chiar însemnate. După forma precipitațiilor aversele pot fi de ploaie, lapoviță sau ninsoare.

În funcție de formă, precipitațiile pot fi:

- precipitații sub formă de **ploaie**;
- precipitații **mai ales/indeosebi/predominant** sub formă de **ploaie** (în perioada considerată pot apărea și precipitații sub formă de lapoviță și/sau ninsoare);
- precipitații **mixte**/precipitații sub formă de **ploaie, lapoviță și ninsoare**;
- precipitații **mai ales/indeosebi/predominant** sub formă de **ninsoare** (în perioada considerată pot apărea și precipitații sub formă de ploaie și/sau lapoviță);
- precipitații sub formă de **ninsoare**.

Precizări privind viteza vântului

Clasele de intensitate a vântului se stabilesc în funcție de pragurile vitezei. Atunci când direcția și intensitatea vântului prezintă variații mari în intervale de timp relativ scurte (5-10 minute) se spune că **vântul este în rafale**.
 ■ **Vânt slab:** viteza vântului este cuprinsă între **0-5 m/s (0-18 km/h)**; dacă viteza este egală chiar cu zero, **vântul este calm**.
 ■ **Vânt moderat:** viteza vântului este cuprinsă între **5-10 m/s (18-36 km/h)**.
 ■ **Vânt cu intensificări:** viteza vântului este mai mare de **10 m/s**.

Observație: Se folosesc frecvent expresiile: **vântul va prezenta intensificări izolate** sau **vântul va avea unele intensificări**, acestea referindu-se de fapt la o abatere de la regimul dominant al vântului.

Precizări privind temperatura aerului

Climatologic, în funcție de valoarea temperaturii din cursul zilei și al nopții, se definește:
 ■ **noapte geroasă:** temperatura din cursul nopții este **mai mică sau egală cu -10°C**.
 ■ **noapte tropicală:** noapte în cursul căreia temperatura **nu coboară sub 20°C**.
 ■ **zi de vară:** ziua în cursul căreia **temperatura maximă atinge sau depășește 25°C**.
 ■ **zi tropicală:** ziua în cursul căreia **temperatura este egală sau mai mare de 30°C**.
 ■ **zi caniculară:** ziua în cursul căreia **temperatura maximă atinge sau depășește 35°C**.

Precizări privind stratul de zăpadă

Grosimea stratului de zăpadă se măsoară pe parcele reprezentative, fiind vorba de o grosime medie a stratului și nu a troienelor ce pot depăși de mai multe ori aceasta grosime.

Precizări privind aspectul vremii

Vremea este determinată de principalele elemente meteorologice. Se obișnuiește însă să se caracterizeze vremea printr-un singur calificativ sugestiv care se referă la toate elementele;
 la un anumit element care, în funcție de situație, poate imprima vremii trăsătura dominantă.
 În funcție de aceste calificative se pot distinge mai multe tipuri de vreme.

Tipuri de vreme determinate de o caracterizare globală:

Vreme frumoasă (însorită): cerul este senin sau nebulozitatea nu depășește 3/8, norii predominanți fiind cei de „timp frumos” (de mica dezvoltare verticală și care nu sunt organizați în pături compacte); nu cad precipitații, predomină situațiile de calm sau de vânt slab, vizibilitatea este bună.

Vreme urâtă: se caracterizează prin nebulozitate accentuată, prezența precipitațiilor, posibile intensificări ale vântului, alteori ceață, valori termice scăzute și diferite manifestări severe ale fenomenelor meteorologice care conduc la senzația de disconfort.

Vreme instabilă: este specifică mai ales intervalului aprilie-octombrie; implică alternări de nebulozitate accentuată cu nebulozitate redusă (cer schimbător), precipitații trecătoare dar repetate, de cele mai multe

ori în aversă însoțite de descărcări electrice și chiar de grindină, eventual cantități mari de apă și intensificări ale vântului de scurtă durată. În funcție de intensitatea acestor fenomene cât și de durata lor în intervalul de prognoză, vremea poate fi *ușor instabilă* (fenomenele nu sunt foarte intense și nu acoperă mai mult de 30% din interval) sau *instabilă* (fenomene intense și acoperă mai mult de 70% din interval).

Tipuri de vreme determinate de un anumit element meteorologic

Vreme umedă: elementul dominant îl constituie precipitațiile; este specifică mai ales intervalului octombrie-aprilie și se caracterizează prin cer noros, norii predominanți fiind organizați de obicei în păături, precipitații moderate sau însemnate cantitativ. Când precipitațiile sunt sub formă de ploaie se poate folosi și termenul de *vreme ploioasă*.

Vreme închisă: elementul dominant îl constituie aspectul cerului; este specifică mai ales intervalului octombrie-aprilie și se caracterizează prin ceață sau nori joși stratiformi și precipitații slabe, a căror prezență nu este obligatorie.

Vreme cețoasă: elementul dominant îl constituie ceața care persistă în cea mai mare parte a intervalului, iar celelalte fenomene nu sunt semnificative.

Vreme vântoasă: elementul dominant în aspectul vremii este vântul care prezintă intensificări în cea mai mare parte a intervalului, iar celelalte fenomene nu sunt semnificative.

Vreme normală din punct de vedere termic: caracterizarea vremii se face în funcție de regimul termic; abaterile temperaturii (minime și maxime) față de normă pot fi atât pozitive, cât și negative, dar nu mai mari de 2°C.

Vreme caldă (față de normă): abaterile temperaturii față de normă sunt pozitive și mai mari de 2°C. În funcție de mărimea abaterilor vremea poate fi *ușor mai caldă* decât norma (abaterile sunt de 2-5°C) sau *deosebit de caldă* (abaterile depășesc 5-6°C).

În sezonul rece, când temperaturile sunt ușor peste normă dar nu se înregistrează senzația de cald, vremea se definește ca *relativ caldă*.

În sezonul cald, vremea poate fi caracterizată drept *călduroasă* (temperaturile maxime din timpul zilei depășesc 30°C) sau *caniculară* (temperaturile maxime din timpul zilei depășesc 35°C).

Vreme rece (față de normă): abaterile temperaturii față de normă sunt negative și mai mari de 2°C. În funcție de mărimea abaterilor vremea poate fi *ușor mai rece* (abaterile sunt de 2-5°C) decât norma sau

deosebit de rece (abaterile depășesc 5-6°C). În sezonul cald, când temperatura este ușor sub normă dar nu se înregistrează senzația de rece, vremea se definește ca *răcoroasă* sau *relativ rece*.

În sezonul rece, când temperaturile au abateri mari față de normă vremea poate fi caracterizată drept *fri-guroasă* sau *geroasă* (temperaturile sunt mai mici de -10°C).

Termeni folosiți pentru a descrie distribuția spațială și temporală a fenomenelor meteorologice

În redactarea buletinelor meteorologice se folosesc termeni specifici pentru a descrie distribuția spațială a unui fenomen. Înțelesul acestor termeni este următorul:

- **izolat** - se folosește atunci când fenomenul meteo prognozat este de așteptat a se produce pe o suprafață redusă, de până la 10% din zona considerată. Uneori se folosește și sintagma „cu totul izolat”, pentru a indica faptul că fenomenul urmează să se producă pe suprafețe foarte reduse;
- **pe arii restrânse** - se folosește când fenomenul meteo este prognozat a se produce pe o suprafață de **10-20%** din zona vizată (deci, ceva mai mult decât în cazul fenomenului „izolat”);
- **local** - este un termen similar în mare măsură cu „pe arii restrânse”, dar poate sublinia și o particularitate a zonei de prognoză (de exemplu, o particularitate indusă de relief, cum ar fi în textul „local la munte va ploua”);
- **pe arii relativ extinse** - indică faptul că fenomenul prognozat este de așteptat a acoperi o arie între **30 și 70%** din zona de interes;
- **pe arii extinse** - se estimează că fenomenul meteorologic prognozat să se producă pe mai mult de **70%** din zona de interes. Se obișnuiește ca atunci când acest procent **depășește 90%** să nu se mai specifice

extinderea spațială, subînțelegându-se prin aceasta ca fenomenul se va produce în întreaga zonă. („Va ploua în Oltenia”)

Fenomenele meteorologice sunt descrise și din punct de vedere al distribuției temporale.

Astfel, când fenomenul prognozat se apreciază că nu va dura mai mult de o oră, spunem că va fi **de scurtă durată/trecător**. Acesta se poate repeta, fără a depăși însă o treime din intervalul de prognoză (de exemplu, când ne așteptăm ca, pe parcursul a 12 ore, să plouă în două, trei reprize a câte o oră maxim, vom spune că „trecător va ploua”);

temporar: se folosește când fenomenul meteorologic considerat se va produce în una sau mai multe perioade de timp care vor totaliza 30-70% din intervalul de prognoză;

când fenomenul prognozat va dura mai mult de 70% din intervalul de interes, manifestându-se fie continuu sau cu întreruperi, spunem că se va produce **în cea mai mare parte a intervalului**.

Când nu se face niciuna din specificațiile de mai sus, se subînțelege ca fenomenul va fi prezent în peste 90% din intervalul de prognoză.

Termenul „**schimbător**” este folosit pentru a descrie aspectul vremii atunci când se așteaptă ca pe parcursul unui interval de prognoză să existe atât perioade cu vreme bună cât și intervale cu precipitații. Pentru caracterizarea acestei alternanțe, în cursul verii, se folosesc - cu înțeles apropiat dar puțin mai nuanțat - și termenii „vreme instabilă” sau „vreme în general instabilă”. De asemenea mai sunt utilizați cu sensul lor comun și termenii: **intermitent, frecvent, persistent**.

Toți acești termeni sunt întâlniți și în diagnozele meteorologice, în care se descrie cum este vremea în momentul respectiv sau cum a fost la un moment dat, fiind utilizați cu același înțeles.

